

TUTKÄMLOPEMIÄRÄDÄS

OCCEE

Suomâ staatâ ovdâsteijenis Laapi iälättäs-, jotolâh- já pirâskuávdáš

UCÄMUŠ

Laapi iälättäs-, jotolâh- já pirâskuávdáš lii 1.6.2023 peivejum tutkämlopeucämuššáin uuccäm Eennâmmittedemlájádäsâst fastâ omâduv já eromâš vuoigâdvuođái lonomist adelum laavâ 84 § miäldásii love uázžuđ tutkáđ Suomâ já Taažâ staatái toohâm sopâmušân vuáđuduvvee uđđâ puásuicoggâmääidi soijimkiäinu Suomâ já Taažâ rääji aldasijn Aanaarjuuvâ já maadij 9074 kooskâst tâi alda.

Puásuicoggâmääidi tárbu

Ääidi ulmen lii estid poccui peessâm nube väldikode kuávlun. Majemui iivij eromâšávt Taažâ peln puättám poccuuh láá tovättám vahâgijđ Suomâ peln. Vahâgeh šaddeh iänááš eennâmtuálun já jotolâhân. Puáris puásuiäidisopâmuš miel poccui räjjirasteldittehtábáhtusái čielgâdem lii lussâd já kaggâd, mondiet vaahâgsajanmáávsuid láá karttâm vyerdiđ kuhháá. Puásuiäidi ráhtim kolgâččij haldättäs iävtuttäs puásuiaaidij ráhtimist já šipšämist sehe eres tooimâin poccui estimist pesämist nube väldikode kuávlun Taažáin tohum sopâmuš tuhhitmist já laahân sopâmuš lahâasâtem suárgán kulluuvái miärádäsái vuáimánpyehtimist já sopâmuš heivtimist sehe puásuituálulaavâ nubástutmist (HE 143/2016 vp) miel keččâđ lede almoli táárbu miäldásâš, veikâ ääidi ulmen lii uásild meiddei omâsteijei já palgâsij puásuituálu keevâtlis olášuttem visásmittem.

Suomâ täsivääldi haldättäs já Taažâ kunâgâsríijkâ haldättäs tovváin juovlámáánust 2014 sopâmuš puásuiaaidij huksiimist já huolâtmist sehe eres tooimâin poccui estim várás pesämist nube ríijkâ kuávlun. Statâsopâmuš poodij vuáimán 1 peeivi uđđäivemáánu 2017. Ääšist lii asâttum Suomâst aalmuglâvt laavâst (978/2016) sehe statâräädi asâttâsâst (1421/2016). Tärkkilistum sopâmuš puásuiaaidij soijimist Anjnel já Puáris Kärigâsnjargâ koskâsii uásist lii puohtum vuáimán 29.4.2023 statâräädi asâttâssáin (27/2023).

Vuáđusteijee kiäinumuulsáiähtu

Puásuicoggâmäidi já tutkâmuš tahhojeh čuávuváá kuávlust:

- 1) Anjnel (Aanaar) – Vuomajoki (Aanaar): äidi mana já uudâs ráhtoo maadij 9074 já juuvâ kooskâst.
- 2) Vuomajoki (Aanaar) – Palkasjoki (Ucjuuhâ): aalmuglâš äidi mana kiäinu nuorttiibeln, mutâ uudâs ráhtoo maadij 9074 já juuvâ kooskâst.
- 3) Palkasjoki (Ucjuuhâ) – Puáris Kärigâsnjargâ (Ucjuuhâ): aalmuglâš äidi mana maadij 8074 nuorttiibeln já páácá sopâmušäidin kooskâst.

Tutkämvyevih

Enâdâhtutkâmuš vuáduid miäruštâlloo já digitistoo puásuicoggâmäiädi saje, moos puátih uuccâđ lonnoomlove. Enâdâhpargoin čielgâdeh ääiäi máhđulii saje já kevttimvuoigâdвуođâi vuáduidem tááhust tarbâšlijd aašijd. Ääiäi linjiimân vaigutteh ei. enâdâhhäämih, rakânâsâi já máhđulij huámâšemnáál eromâškuávlui já -čuosâttuvâi sajeh.

Lopâlâš saje merkkejuvoo enâdâhân širottâssobijguin tâi eres sullâsijn vuovvijn. Muorâi máhđulijd čuoppâmijd tâi njaskâm pargeh, ko huksiiškyetih ääiäi. Tutkâmmuddoost iä čuopâ muorâid tâi njaaskâ äidilinjáá. Máhđuliih vaahâgsajanmáávsuh čodâldittojeh. Muorah pääcih eennâmomâsteijee kevttimân. Tutkâmmudo enâdâhpargoh iä hettii kiddoduvâi kevttim. Tutkâmuš tahhee ulmuuh kevttih kuávlui kiäinuid jotemân. Kiäinukuávlui ulguubeln joteh vääzin já máhđulávt pehhein kesiääigi tâi kiälhâin tâlviääigi.

KUULLÂM JÄ ERES ČIELGÄDÄSAH

Eennâmmittedemlájádâs lii kulluuttâm ucâmuš 25.9.2023 almostittum Lapin Kansa -aavisist já Eennâmmittedemlájádâs viermisijđoin 20.9. - 30.10.2023. Ucâmušäššikirjeh láá lamaš pivedmnáál Eennâmmittedemlájádâs kirjimkontturist. Kulâmân lii väridum äigi 30.10.2023 räi.

Ääšist iä lah adelum ciälkkâmušah meriääigi siste.

ÄÄŠI MIÄRÄDÄS

Agâstâlmeh

Lonnoomlaavâ 84 § 1 moomeent miel ovdil lonnoom olášuttem puáhtá miedettiđ love lonnoom čuosâttâhhân aigum kuávlui tutkâmân. Lonnoomlaavâst tâi ton ovdâpargoin iä lah meridâm tutkâmlove miedettem iävtuid tárkkilubboht. Riehtivuáválâšvuođâst (AHR 13.6.1990/2041) tutkâmlove iävtuid láá keččâm tievvâđ, ko tutkâmlopán kyeskee haahâ *saatij* lonnoomlaavâ 4 §:st uáivildum vuovvijn leđe almoli táárbu vaattâm já ko tutkâmuš lâi lonnoom toimâtem čielgâdmân tarbâšlâš.

Taan tábâhtusâst almoli táárbu iävtui tievvâm tuárju tot, ete haldâttâs iävtuttâsâst puásuiaaiđij ráhtimist já šipšâmist sehe eres tooimâin poccui estimist pesâmist nube väldikode kuávlun Taažâin tohhum sopâmuš tuhhitmist já laahân sopâmuš lahâasâtem suárgán kulluuvâi miärádâsâi vuáimánpyehtimist já sopâmuš heivitmist sehe puásuituálulaavâ nubástutmist (HE 143/2016 vp) kavnáttuvvoo, ete puásuiaäiäi ráhtim kolgâččij keččâđ leđe almoli táárbu miäldâsâš.

Haldâttâs iävtuttâsâst lonnoomlaavâ nubástutmân (HE 265/2009 vp) lii 84 §:n kyeskee detaljilijn agâstâlmijn celkkum, ete ovdil lonnoomucâmuš toohâm lii távjá tárbu čodâldittiđ lonnoom čuosâttâhhân aigum kuávlui tutkâmuš ton čielgâdmân, ete kuávlui heivee aigum haahân, sehe lonnoom čuosâttâhhân tarbâšum kuávlui ooláádmudo miäruštâlmân.

Eennämmitte demlájádäs kiäččá, ete enädähtutkâmuš lii tarbâšlâš haavâ vuávám iähtun.

Eennämmitte demlájádäs kaavnât, ete tutkâmlope ij koomeet ovdâmerkkân luándusuojâlemlaavâ tai toovlâšmuštolaavâ asâtem raijiittâsâid tai vátamušâid kuávlu kiävtun, peic enädähtutkâmušâid čodâldittee uásipeeli kalga tubdâđ tai laavâi siskâldäs já huámâšid taid enädähtutkâmušâid tovâdijnis.

Jis haahâ maajeeld ovdán lonnoomlopemuudon, ton muddoost kuleh kieldâ sehe tiätu virgeomâhâšuasipeelijd. Jis haahân mieđettuvvoo lonnoomlope, ton maŋa piäijoo joton lonnoomtoimättäs, mast meriduvvojeh sajanmáávsuh lonnoomnáál omâduv omâsteijeij tievâs sajanmáávsu prinsipiáin lonnoom tiet šaddee ekonomâlijn monättäsâin.

Sierâ kiäinumuulsâiävtui árvuštállâm ij kuulâ tutkâmlopemuudon, peic máhđulávt puáttee lonnoomlove kiedâvušmân.

Miäradäs

Eennämmitte demlájádäs mieđeet Suomâ staatân ovdâsteijenis Laapi iälättäs-, jotolâh- já pirâskuávdâš tutkâmlove ucâmuš labdosin leijee kárttálabdosijn čaittum kuávluin Aanaar já Ucjuvâ kieldâin ucâmušâst tárkkilubboht čielgejum tutkâmvuovijguin.

Eennämmitte demlájádäs kiäččá, ete ij lah tárbu asâttiđ táhádäs tutkâmušâst šaddee hááitu tai vaahâg sajanmäksimân.

Heiviittum lahâuásih

Laahâ fastâ omâduv já eromâš vuoigâdvuođâi lonnomist (603/1977) 84 §

LOPEIÄVTUH

1. Lope lii vyeimist 31.12.2026 räi.
2. Occee kalga ucemustáá čiččâm peeivi ovdil tutkâmuš algâtem adelid táválâš tiättunaddelmin tiäđu taid fastâ omâduv omâsteijeid já kevttimvuoigâdvuođâi haldâšeijeid, kiäi čujottâs lii tiädust, já iärásâid almostiättunaddelmin. Kopio tutkâmlopemiäradäsâst kalga toimättid toos, kote lii tom táttum.
3. Tutkâmuš kalga čodâldittid tarbâšmettum hááitu já vaahâg tovâtem karvemáin. Tutkâmpargoost nube vuoigâdvuotân ij uážu tarvaniđ eenâb ko tutkâmuš puáttus finniimân lii velttâmettum, ijge omâsteijeij tai vuoigâdvuođâhaldâšeijeij uážu tovâttiđ tarbâšmettum hemádäs.
4. Vaahâg, mii ij lah tutkâmušân väridum ääigi loopâ räi tiivvum, já hááitu kalga sajanmäksid äjättâlhánnáá. Jis sajanmáávsust ij soppuu, sajanmäksuvátámâš kalga adelid lonnoomtoimättäsâst, jis lonnoom lii

meridum olášuttemnáál, já eres tábáhtusâst vátámâš adeleijee tâi tutkâmuš čodâlditte ucâmušâst toollâmnáál toimâttâsâst, mast hiäivulijn oosijn čuávwoo, mii lonnoomtoimâttâsâst asâttuvoo. Toimâttâs kalga uuccâđ oovtâ ive siste tutkâmušân väridum ääigi nuhâmist já miäradäs ton toimâtmân addel Eennâmmittedemlájádäs.

LAHÄUÄSIH

Laahâ fastâ omâduv já eromâš vuoigâdвуođâi lonomist 84, 85, 86 já 88 §:h.

NUBÄSTUSUUCČÄM

Taan miäradäsân tutâmettum uázžu uuccâđ toos nubástus väidimáin haldâttâhriähtân. Väidimčujottâs lii labdosin.

Taan miäradäsâst toohâmnáál väidim ij eesti tutkâmuš čodâldittem, jis väidimvirgeomâhâš ij meerrid nubenáál.

Eennâmmittedemlájádäs

Reijo Hautamäki (*vuäláčallum šleđgälávt*)
Ovdâsvástádâskuávluhovdâ

Rasmus Tunis (*vuäláčallum šleđgälávt*)
Eennâmmittedeminsner (DI)

JYEHIM

Laapi iäláttâs-, jotolâh- já pirâskuávdáš / Päivi Kainulainen
Laapi iäláttâs-, jotolâh- já pirâskuávdáš / Hannu Linjakumpu
Eennâmmittedemlájádäs kulluuttâsah -viermisijđo
Lapin Kansa -aavis

VÄIDIMČUJOTTÄS

Miäradäs tiäduh

Eennâmmittedemlájádäs adelem miäradäs looveest.

Väidimreeivâ toimâtem

Väidimreeivâ kalga toimâttiđ haldâttâhriähtân meriääigi siste ovdil haldâttâhrievti ávusorroomääigi nuuhâm. Väidimreeivâ puáhtá toimâttiđ persovnlávt, äššiuulmuu mielđ tâi taid puáhtá vuolgâttiđ postáin, sänituvoo mielđ

täi šledgäpostân. Vaiduu puáhtá toohäđ meiddei haldättäh- já eromáštuámustoovlj ášástállämpalvâlusâst čujottâsâst <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuiet> . Nubástusuuccâmäššikiirjij vuolgättem tábáhtuvá vuolgättejee ovdâsvástádâssáin.

Haldättähriehtin tuáimá Tave-Suomâ haldättähriehti. Ton ohtâvuotâtiäduh láá:

Postäčujottâs: PL 189, 90101 Oulu
Kollimčujottâs: Isokatu 4, 3. kerdí, 90100 Oulu
Šledgäpostâ: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Puhelin: 029 56 42800
Áávusorroomäigi: vu-vá tme 8:00-16:15

Väidimreeivâ siskaldäs já labdoseh

Väidimreeivâst kalga mainâšid

- miäradäs, moos nubástus occoo
- kogo miäradâsân occoo nubástus já maid nubástusâid toos kalga toohäđ sehe vuáđustâsah, moiguin nubástus váttoo
- vuáđustâsah, moiguin nubástus váttoo

Väidimreeivâst kalga almottiđ väidee noomâ já päikkikielâ. Jis väidee sárnumväaldi kiävttá suu lavâlâš ovdâsteijee täi äššiolmooš täi jis vaiduu rähtee lii kiinii eres ulmuid, väidimreeivâst kalga almottiđ meiddei suu noomâ já päikkikielâ. Väidimreeivâst kalga lasseen almottiđ postäčujottâs já puhelinnummeer, moid ääši kyeskee almottâsâid puáhtá toimättiđ väidei.

Väidee, lavâlâš ovdâsteijee täi äššiolmooš kalga vuáláčäälliđ väidimreeivâ.

Väidimreeivân kalga labdeđ:

- taam väidimčujottâs täi ton kopio
- miäradäs, moos nubástus occoo, algâalgälâžžân täi kopion
- čielgädäs väidimääigi älgim ääigist, jis tot ij almoon taan väidimčujottâsâst
- äššikiirjij, moid väidee tuurvâst jieijäs vaiduu toorjân, jis toh iä lah jo toimättum virgeomâhâžžân.

Meriäigi

Meriäigi vaiduu tohâmân lii kulmâlov (30) peivid miäradäs tiättunfinniimist.

Tiättunfinnimpeivi ij luhhuu meriäigán. Tiättunfinnim kiäččoo tábáhtum čiččäd peeivi tast, ko almottâs love miedeetmist lii almostittum Virgálie loostâst. Jis meriäigi majemuš peivi lii pase, jiečanâsvuodâpeivi, válburpeivi, juovlááptu täi jonsaháptu täi argälávurdâh, väidimäigi juátkoo vala čuávuváá argâpeivi.

Riehtikeevvâmmáksu

Väidimääši kiedâvušmist haldättähriehtist piärroo riehtikeevvâmmáksu, mon stuárudivâst meriduvvoo statâräädi asättâssáin. Vyeimist orroo máávsuh čielgih internetčujottâsâst: <http://www.oikeus.fi>